

cun resalva dall'approbaziun

Vischnaunca Sumvitg

1

Protocol dalla radunonza communal nr. 03/24 dils 09-10-2024

Votants presents: 30
En procent: 3 %
Absolut pli: 16
Liug dalla radunonza: Rabius
Perstgisas: Bearth Andri, Damiano Michele, Vincenz Rafaela

1. Avertura e beinvegni

Il parsura communal beneventa en num dalla suprastonza communal a radunonza da vischnaunca.

President communal Patrick Schaniel constatescha che la radunonza communal ei cumpetenta da decider. Ella ei vegnida convocada tenor art. 31 dalla costituziun communal. Il president communal declara la radunonza da vischnaunca per aviarta. La gliesta da tractandas, publicada el FUS, vegn approbada senza objecziuns.

2. Elecziun dils dumbravuschs

Sco dumbravuschs tier la radunonza communal vegnan ils convischins Damian Schmed e Karl Maissen proponi e tscharni senza cuntervuschs.

3. Protocol dalla davosa radunonza communal dils 12-06-2024

Il protocol ei staus exponius public e disponibels sin la pagina d'internet naven dils 21-06-2024 duront 30 dis. Duront il temps d'exposiziun ein neginas protestas enviars il protocol vegnidat inoltradas. Il protocol ei consequentamein approbaus.

Elecziuns e votaziuns

011.03

4. Elecziun da delegai e suppleants en corporaziuns da vischnaucas (perioda d'uffeci 2022-2025)

11

Il parsura communal presenta la fatschenta.

Muort midadas tier il presidi dalla SanaSurselva e tier il presidi dalla Corporaziun serenera Zavrugia basegna ei elecziuns complementaras per la perioda d'uffeci 2022-2025.

Corporaziun serenera Zavrugia

Avon entgin temps ha il president dalla Corporaziun serenera Zavrugia Albert Demont, Trun communicau sia abdicaziun sco president dalla corporaziun sin la fin digl onn 2024. Albert Demont ei entraus en uffeci sco president dalla cumissiun serenera Zavrugia igl onn 2001. Duront ils davos 23 onns ha el presidiau la corporaziun cun gronda premura ed in bien maun. La suprastonza communal deplorescha l'abdicaziun, ha denton tutta capientscha persuerter. Ella engrazia al president partent per la gronda lavur prestada e giavischa ad el per igl avegnir tut mo il bien. Muort l'abdicaziun ha la cumissiun stuiu ir

cun resalva dall'approbaziun

2

alla tscherca d'in successur. Ei legra la suprastanza communal da saver nominar Walter Deplazes, Surrein sco successur d'Albert Demont. Walter Deplazes ha sco inschignier ed anteriur president communal gronda savida e capientscha per ils fatgs dalla serenera. La suprastanza communal engrazia al Walter per star a disposiziun per quella impurtonta funcziun.

SanaSurselva

Muort terminaziun digl engaschi sco geraua dalla vischnaunca da Sagogn ha la presidenta dalla SanaSurselva Martina Beeli stuiu remetter igl uffeci. La suprastanza engrazia a Martina Beeli per la lavur prestada en favur dalla sanadad da nossa regiun. Sin damonda ei il parsura communal Patrick Schaniel sedeclaraus promts da surprender il presidi dalla SanaSurselva. Cunquei ch'el ei vegnius elegius dalla radunonza da delegai il zercladur 2024 sco president ha la radunonza communal sebasond sin art. 29 dalla constituziun communal d'eleger in niev delegau. La suprastanza communal propona d'eleger gerau Gion Battesta Huonder ch'ei actualmein suppleant sco niev delegau. Sco nova suppleanta propona la suprastanza communal d'eleger gerau Cornelia Cathomas.

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'eleger Walter Deplazes sco delegau dalla Corporaziun serenera Zavrugia, gerau Gion Battesta Huonder sco delegau e gerau Cornelia Cathomas sco suppleanta dalla SanaSurselva.

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Tuts nominai vegnan elegi cun tscharnas senza cuntervuschs. Els contonschan igl absolut pli tenor art. 17 dalla lescha da votaziuns ed elecziuns enteifer l'emprema tscharna.

OVRAS HIDRAULICAS ED ENERGIA

934.

5. Tractaziun ed approbaziun dils statuts dalla Corporaziun dallas vischnauncas concessiunarias dallas Ovras Electricas Reinanteriur SA

12

Il parsura communal presenta la fatschenta.

Il dretg dallas auas ha ellas vischnauncas dalla Cadi ina liunga tradiziun. Ils 7 da fenadur 1956 han las vischnauncas dalla Cadi ensemen cul cantun Grischun e la Nordostschweizerische Kraftwerke AG (NOK) fundau las Ovras electricas Reinanteriur SA (ORA) cun sedia a Mustér. Igl intent dall'ORA era lu ed ei aunc adina dad utilisar la forza hydraulica dil Rein Anteriur e da ses flums laterals. Cull'approbaziun entras il Cussegl pign (Regenza) dil cantun Grischun, ils 29 da december 1959, ein ils contracts dallas concessiuns denter las vischnauncas dalla Cadi e l'ORA pil dretg d'utilisaziun dallas auas dallas vischnauncas concessiunarias entrai en figur.

Las concessiuns han in cuoz dad 80 onns che ha entschiet il mument che l'ORA ha priu en funcziun las maschinas igl 1. d'october 1968 e finescha ils 30 da settember 2048.

Igl acziunariat dall'ORA semetta ensemen sco suonda:

vischnauncas concessiunarias	8.500 %
vischnaunca Tujetsch	1.750 %
vischnaunca Medel/Lucmagn	0.250 %
vischnaunca Disentis/Mustér	1.375 %
vischnaunca Sumvitg	1.250 %
vischnaunca Trun	2.625 %
vischnaunca Breil/Brigels	1.250 %
cantun Grischun	10.000 %
Axpo Power AG, Baden	81.500 %

Las vischnauncas concessiunarias han il dretg dad in sez el cussegl d'administraziun dall'ORA. Ils onns 1978 han las vischnauncas giu decidiu il turnus dalla representanza el cussegl d'administraziun. La conferenza dils presidents comunals dalla Cadi fuorma il ligiom denter las vischnauncas e l'ORA. Oz representa il president communal dalla vischnaunca Medel/Lucmagn, Claudio Simonet, ils interess dallas vischnauncas dalla Cadi el cussegl d'administraziun dall'ORA.

Oz ein biebein $\frac{2}{3}$ dil temps da concessiun spiradas. Duront quei temps ha l'ORA utilisau cun success las forzas dall'aua dallas vischnauncas. Las vischnauncas han saviu profitar da tscheins d'aua sco era dallas dividendas annualas dall'ORA. Sper quellas entradas han las vischnauncas saviu profitar dalla vendita dall'energia da participaziun e da concessiun. Quellas entradas ein stadas d'immens grond'impurtonza pil svilup da nossas vischnauncas muntagnardas.

L'economisaziun dall'energia da participaziun e da concessiun per las vischnauncas ha la conferenza dils presidents comunals dalla Cadi surdau agl inschignier Walter Deplazes, Surrein ensemen cun Ciril Deplazes, meinafatschenta dall'Energia Alpina, Sedrun.

Sco menziunau scadan igl onn 2048 ils contracts da concessiun denter las vischnauncas e l'ORA. Entochen quei onn succedan las contractivas davart il retuorn a tschep sebasond sin la legislaziun federala e cantunala. Tenor art. 29 dalla lescha cantunala davart il dretg dallas auas (LDAG; DG 810.100) ein ils possessurs dallas ovras electricas (ils concessiunaris) obligai da mantener quellas da tut temps en in bien stan ed en buna funcziun. Renovescha ni engrondescha il concessiunari cumparts dallas ovras electricas che ein pertuccadas dil retuorn a tschep e muossa el si che las investziuns san buca vegnir amortisadas entochen alla fin dalla concessiun,

san las vischnauncas ed il cantun sin damonda separticipar vid las investiziuns (art. 30 al. 1 LDAG). La participaziun succeda sebasond sin art. 30 al. 2 LDAG e sin fundament d'in plan da tscheins e d'amortisaziun fixaus ensemen cul concessiunari. Per ch'il concessiunari sappi planisar las investiziuns a moda persistente eisi prudent da s'accordar cun ina cunvegnientscha per la valur restonta aschi baul sco pusseivel. Quei mandat da contrahar ed elaborar ina cunvegna per la valur restonta dall'ORA ensemen cun il cantun ed il concessiunari e quei en num dallas vischnauncas ha la conferenza dils presidents communalis dalla Cadi surdau igl onn 2023 a Walter Deplazes, inschignier ed a Patrick Schaniel, president communal da Sumvitg. Ils dus mandataris ein stai involvai directamein ellas contractivas pertuccont il retuorn a tschep avon temps dall'Ovra Russein SA sin intschess dallas duas vischnauncas da Mustér e Sumvitg.

Tgei ulteriuras sfidas spetgan las vischnauncas entochen il termin dalla scadenza dallas concessiuns ils 30 da settember 2048?

2033

Tenor la legislaziun pil dretg dallas auas cantunal sco era federal han ils concessiunaris d'annunziar 15 onns avon la scadenza dalla concessiun allas vischnauncas concessiunarias schebein els giavischan da prolungir la concessiun dil dretg dallas auas ni buc.

2038

Entochen sil pli tard 10 onns avon la scadenza dallas concessiuns decida mintga vischnaunca sur dalla prolungaziun da sia concessiun ni sur dil retuorn a tschep.

2038-48

Las vischnauncas ed il cantun contraheschon cull'ORA pertuccont la prolungaziun dalla concessiun ni sur dil retuorn a tschep. La decisiun finala vegn prida da mintga vischnaunca. Il cantun sto surprender la decisiun dallas vischnauncas.

Tier quellas sfidas s'audan il contrahar cun l'ORA en special cun l'Axpo Power AG sco era da metter atras ils interess dallas vischnauncas visavi tuttas partidas ed en special era visavi il cantun. La Regenza ed il Cussegl grond han definiu la direcziun per l'utilisaziun futura dalla forza hidraulica indigena en in pupi «Strategia dalla forza hidraulica dil Grischun 2022-2050». Quella strategia ha la finamira da mantener la segirtad dil provediment cun electricitad el cantun, d'augmentar il dretg da cundecisiun en connex cun il tractament dalla resursa indigena aua, da contonscher las finamiras dalla politica d'energia e dil schurmetg dil clima sco era da mantener plazzas da lavur el cantun. Secapescha che las vischnauncas dalla Cadi han per part las medemas finamiras sco il cantun, denton il cantun ha ina vesta generala per igl entir cantun e buca en special per las particularitads dallas vischnauncas dalla Cadi. Quei fatg ei semussaus clar e bein a caschun dallas contractivas pil retuorn a tschep avon temps tier l'Ovra Russein. Ils representants dallas duas vischnauncas han contrahau persuls cun ils exponents dall'Axpo Hydro Surselfva AG e pér cu ins era pli u meins perina ein ils representants dil cantun separticipai el process dallas contractivas. Quell'experiencescha muossa che nus stuein star en sez per nos interess e per nies avantatg e quei cun nossas atgnas forzas.

Motivs da s'organisar e fundar ina corporaziun da vischnauncas

Sco sura menziunau spetgan sin las vischnauncas concessiunarias grondas sfidas concernent las differentas damondas davart las concessiuns actualas cun l'ORA, la participaziun al cussegl d'administraziun dall'ORA, l'economisaziun dall'energia dallas vischnauncas ed en special il retuorn a tschep e las concessiuns futuras dil dretg dallas auas. Ils megliers resultats per nossas vischnauncas savein contonscher mo sche nus essan units enviars nos partenaris. Ussa havein aunc il temps da sepreparar sin quellas sfidas cun baghegiar si las cumpetenzas necessarias per la finala contonscher il meglier resultat pusseivel. Cun fundar ina corporaziun da vischnauncas han las vischnauncas concessiunarias ina megliera pusseivladad d'influenzar comunablamein e pli sistematicamein las decisiuns che ston vegnir pridas el

decuors dils proxims onns che sche mintga vischnaunca contrahescha individualmein e persula. La corporaziun coordinescha e representa ils interess e giavischs communabels ed era quels particulars dallas vischnauncas concessiunarias enviers la concessiunara e visavi tiarzas persunas. Denter auter prepara ella per mauns dallas vischnauncas concessiunarias la basa per decider e las informaziuns en connex cun las damondas suramenziunadas.

Statuts dalla corporaziun da vischnauncas

Sut il num «Corporaziun dallas vischnauncas concessiunarias dallas Ovras Electricas Reinanteriur SA», suandont numnada COORA, secolligian las vischnauncas concessiunarias dall'ORA tier ina corporaziun da vischnauncas dil dretg public el senn digl art. 52ss. dalla lescha cantunala da vischnauncas (LV; DG 175.050). Quella fuorma giuridica ei enconuschenta allas vischnauncas ed il meglier adattada per quest intent. Il sez dalla COORA duei esser el liug dall'administraziun ch'ei actualmein aunc buca fixaus. Las lavurs d'administraziun dalla COORA dueien tenor pusseivladad vegnir surdadas ad in'administraziun communal dad ina dallas vischnauncas concessiunarias.

Igl intent dalla COORA duei primarmein esser da coordinar e representar ils interess e giavischs communabels dallas vischnauncas concessiunarias enviers la concessiunaria (ORA) sco era enviers tiarzas persunas. In impurtont pensum dalla COORA ei l'economisaziun dall'energia da participaziun e da concessiun dallas vischnauncas. Plinavon nominescha la COORA il representant dallas vischnauncas el cussegl d'administraziun resp. ella cumissiun da finanzas dall'ORA. Tut las vischnauncas concessiunarias ein commembras dalla COORA. Quei ein Breil/Brigels, Disentis/Mustér, Medel/Lucmagn, Sumvitg, Tujetsch e Trun. Quellas vischnauncas fuorman era las vischnauncas dalla corporaziun. Organs dalla COORA ein la totalitad dils habitonts cun dretg da vuschar dallas vischnauncas dalla corporaziun, la radunonza da delegai, la suprastonza dalla corporaziun e la cumissiun da gestiun.

La radunonza da delegai secumpona da mintgamai in representant da mintga vischnaunca dalla corporaziun che vegn elegius da mintga singula vischnaunca. La quota dallas vuschs dallas singulas vischnauncas corrispunda dad ina vart alla cumpart procentuala dil tscheins d'aua e da l'autra vart alla cumpart vid il capital d'aczias dall'ORA. Las vuschs vegnan adattadas sin fundament da midadas vid il tscheins d'aua respectivamein vid la cumpart al capital d'aczias dallas vischnauncas concessiunarias.

La suprastonza dalla corporaziun ei responsabla per l'administraziun dalla corporaziun. L'incarica principala ei l'execuziun dallas incumbensas statutaras el rom digl intent dalla corporaziun, en special da representar l'entira participaziun dallas vischnauncas al capital d'aczias dall'ORA sco era da decider davart l'execuziun dils dretgs da participaziun. La suprastonza secumpona da 3 tochen 5 commembers. La conferenza dils presidents communalis dalla Cadi sa eleger entochen dus commembers ella suprastonza dalla corporaziun. Sper quellas incaricas elaborescha la suprastonza dalla corporaziun il rapport annual, il quen da gestiun e la bilanza sco era il preventiv per mauns dalla radunonza da delegai. La revisiun annuala dil quen da gestiun e la bilanza vegn fatga dil post da revisiun che vegn elegius dalla radunonza da delegai. Ils cuosts dalla corporaziun per ademplir las incumbensas statutaras sco era ils cuosts d'administraziun vegnan reparti sin las vischnauncas concessiunarias tenor la media dallas quotas da vuschs sco sura descret.

Ina vischnaunca concessiunaria sa extrar alla fin d'in onn calendar dalla corporaziun, risguardond in termin da visada da treis onns. La dissoluziun dalla corporaziun sa vegnir concludida cun $\frac{2}{3}$ dallas vischnauncas concessiunarias e la maiortad dils votants. Suenther che tuttas vischnauncas han approbau ils statuts e decidiu da fundar la COORA duei quella entscheiver la lavur cun l'entschatta digl onn 2025.

cun resalva dall'approbaziun

Conclusiun

Las sis vischnauncas dalla Cadi han decidiu egl onn 1955 da collaborar ensemen cun il Cantun e la NOK per saver utilisar la forza hydraulica dil Rein Anterior e da ses flums laterals. Las entradas ord ils tscheins d'aua, ord la vendita dall'energia da concessiun e da participaziun sco era ord las dividendas ein entradas d'immens gronda muntada per nossas vischnauncas. Uss entscheiva in'ulteriura fasa fetg impurtonta per nossas vischnauncas. Igl ei da decider co vinavon cun la concessiun dil dretg dad utilisar nossas auas che scada egl onn 2048, pia en 24 onns. La conferenza dils presidents communalas dalla Cadi ei dil meini che las rispostas sin tut las damondas che sedattan per exempel ord il tema dil retuorn a tschep, ord il contrahar ed elaborar ina cunvegna per la valor restonta dall'ORA ni era ord damondas muort la participaziun all'ORA san vegnir sligadas il meglia cun s'organisar en ina corporaziun da vischnauncas che s'occupescha cun tut quellas damondas en num dallas vischnauncas.

Proposta

La suprastanza communal propona sin proposta dalla Conferenza dils presidents communalas dalla Cadi

- da separticipar e fundar la «Corporaziun dallas vischnauncas concessiunarias dallas Ovras Electricas Reinanterior SA»,
- d'approbar ils statuts dalla «Corporaziun dallas vischnauncas concessiunarias dallas Ovras Electricas Reinanterior SA» (COORA).

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastanza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 30 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 0 vuschs

6. Tractaziun ed approbaziun dil project seiv gronda per uaul da Puzastg e concessiun dil credit brut da 1'440'000 francs per mauns dalla votaziun all'urna 13

Il gerau Meinrad Degonda presenta la fatschenta.

Documents digl onn 1907 muossan ch'igl uaul da Puzastg fatschentava la populaziun gia avon varga 100 onns. Gia da gliez temps ha la vischnaunca stuiu s'occupar cun il schurmetg encunter prighels dalla natira ed en special encunter las lavinias. Ina communicaziun dil Cussegl pign (Regenza) per mauns dalla vischnaunca da Sumvitg egl archiv documentescha ch'igl ei vegniu baghegiu empremas lavineras a Puzastg da quei temps. Dapi lu eis ei vegniu fatg grondas investiziuns en lavineras da tuttas sorts ed en terrassas, plontaziuns, rempars ed en la via da Puzastg. Tut quellias investiziuns han giu la finamira da mantener igl uaul da schurmetg che protegia ils quartiers da Surrein-Giachentrina e Surrein-Reits sco era la via Val encunter prighels dalla natira.

Gia dapi plirs decennis ei la munconza dalla regiuvinaziun digl uaul ch'ei la problematica principala enconuschenta. Questa problematica ei gia vegnida tractada igl onn 1989 en in artechel ella gasetta dalla grupp «Schweizerische Gebirgswaldpflegegruppe». In motiv principal per la munconza da regiuvinaziun ei il ferm squetsch dalla selvaschina. Per reducir il squetsch eis ei vegniu introduciu l'entschatta dils onns 1990 ina catscha cun accent principal sin camutschs e tscharvas. Plinavon eis ei vegniu investau en mesiras da protecziun encunter la selvaschina. Ei setracta da mesiras sco seivs da differentas grondezias, mieds chemics ni schurmetgs encunter scursar. Numerusas uatgas sco era studias han denton mussau che quellias mesiras han buca purtau igl effect giavischau. Ulteriurs motivs per la munconza da regiuvinaziun digl uaul ein l'exposiziun, la pendenza, las jarvas aultas che fan umbriva, la greppa e las valettas. Oz ei la regiuvinaziun digl uaul da Puzastg ellas parts impurtontas en in stan miserabel.

Igl onn 2023 ha la radunonza communal concediu in credit da 650'000 francs per la sanaziun dallas lavineras egl uaul da Puzastg. Questas lavurs ein vegnidat fatgas las davosas duas stads. La sanaziun dallas lavineras ei stada necessaria muort l'erosiun e squatschs che han caschunau gronds donns vid ils fundamentis e vid ils rempars. Tier la projectaziun dalla sanaziun eis ei semussau che las lavineras sanadas han en paucs onns ils medems donns sch'ei reussescha buca da retener il process d'erosiun. Cunquei che las plontas veglias sederschan cul temps eis ei da quintar ch'igl uaul giuven sa buca crescher suenter. Consequentamein fissan ulteriurs rempars pertuccai da donns egl avegnir. La suletta pusseivladad da retener l'erosiun e stabilisar il terren sin ina gronda surfatscha e duront liung cuoz ei igl uaul da schurmetg.

Analisa da variantas

Gia dapi plirs onns accumpogna il biro d'inschignier Gadola SA da Rabiun cun ils responsabels davart digl uffeci cantunal d'uaul e prighels dalla natira la vischnaunca tier l'analisa dalla situaziun e tier la planisaziun da mesiras per megliurar la situaziun digl uaul da schurmetg. Denter auter ha il biro elaborau differentas variantas sco basa da decisiun.

Varianta null

- neginas mesiras forestalas
- neginas mesiras da catscha
- manteniment dallas lavineras existentas
- buc engrondir cun lavineras novas

Varianta mesiras tecnicis

- neginas mesiras forestalas (seivs)

- mesiras da catscha (catscha intensiva)
- manteniment dallas lavineras existentas
- largias pli grondas vegnan cumpensadas cun mesiras tecnicas

Varianta seivs pintgas

- mesiras forestalas cun seivs pintgas e miez grondas
- mesiras da catscha (catscha intensiva)
- manteniment dallas lavineras existentas
- largias pli grondas vegnan cumpensadas cun mesiras tecnicas

Varianta seiv gronda

- construcziun d'ina seiv gronda
- negina catscha intensiva
- manteniment dallas lavineras existentas
- sche necessari engrodir cun mesiras tecnicas

La suletta pusseivladad da retener l'erosiun e stabilisar il terren sin gronda surfatscha e duront liung cuoz ei igl uaul da schurmetg. L'analisa ha mussau che sulettamein la varianta cun ina seiv gronda possibilitescha ina regiuvinaziun digl uaul e consequentamein igl effect giavischau. Sin fundament da quest fatg ha la suprastanza communal deciduu da perseguir la varianta da construir ina seiv gronda per schurmegiar igl uaul da schurmetg da Puzastg. Igl avantatg dad ina seiv gronda en cumparegliaziun cullas mesiras gia pridas e variantas descrettas ei ch'ins sa spitgar in effect sill'entira surfatscha cun pli tard meins cuosts che per tut quellas mesiras ch'ins ha gia empruau ora.

Project seiv gronda

La finamira dalla seiv ei da clauder ora la selvaschina (camutsch, tscharva, cavriel) ed aschia dar alla regiuvinaziun da pégn, viez, badugn, triembel, salisch ed autras sorts la pusseivladad da crescher, sviluppar ragischs fermas ed aschia tener ensemen il terren ed entras quei vinavon schurmegiar encunter tuts prighels da natira. Planisau ei ina seiv da 2.5 m altezia e 2.8 km lunghezia cun 6 geinas las qualas san vegnir aviartas per catschar ora selvaschinas sch'ei reussescha a talas d'entrar. Plinavon duei vegnir construui en 9 loghens in access adattau per persunas per aschia garantir il dretg da liber access. La seiv circumdescha ina surfatscha da biebein 25.7 hectaras.

Baghegiu vegn ella fetg massiva cun dus differents tips, tut tenor terren e pendenza. Sper la construcziun dalla seiv gronda eis ei previu da construir 80 m lavineras e 50 bucs triangulars per schurmegiar la seiv giudem direcziun damaun. Ei vegn plantau circa 15'000 plontinas (viez, ischi, salisch, culeischen, triembel, badugn, pégn e tscherscher) per francar il terren e schurmegiar encunter l'erosiun dil terren.

Ensemen culs responsabels digl uffeci cantunal da catscha e pesca eis ei vegniu elaborau in concept da menaschi. El concept vegn denter auter reglau co la seiv vegn surveglada, reparada en cass da donns e tgi ch'ei responsabels e per tgei incumbensas schebein ei reussescha ad animals da passar la seiv.

Cuosts e finanziaziun

Ils cuosts per quella seiv ein calculai cun 1'440'000 francs. Malgrad ch'ei setracta d'ina gronda summa ei la varianta cun ina seiv gronda en cumparegliaziun culs cuosts per sanaziun dils rempars existents ni ereger ulteriurs rempars a liunga vesta la pli persistenta. Quella mesira dat agl uaul da schurmetg da Puzastg silmeins la perspectiva da vegnir neunavon ed era da schurmegiar las proximas generaziuns encunter lavineras, crappa ed auas.

seiv gronda	<i>en frs.</i>
cuosts da material	150'000
cuosts da helicopter	35'000
cuosts da personal	475'000
installaziun plazzal	200'000

cun resalva dall'approbaziun

total cuosts seiv gronda	860'000
uors per seiv gronda	
uors temporars	60'000
bucs	25'000
installaziun plazzal	25'000
total cuosts uors	110'000
diversas	
projectaziun e direcziun dallas lavurs	97'000
diversas, nunprevediu	99'000
total diversas	196'000
taglia sin pli valeta	94'000
total seiv ed uors	1'260'000
mesiras da construcziun	
plontaziuns	115'000
menaschi forestal	65'000
total mesiras da construcziun d'uaul	180'000
cuosts totals dil project	1'440'000

Dils cuosts totals da 1'440'000 francs surpren igl uffeci cantunal d'uaul e prighels dalla natira prevedentamein 1'314'000 francs (90 %). La decisiun definitiva entras la Regenza succeda el decuors dallas proximas jamnas. Per haver success cun la seiv eis ei da gronda impurtonza da far il manteniment necessari. Ei vegn quintau che la seiv sto vegnir mantenida sil pli pauc 40 onns. Schebein la regiuvinaziun ei succedida a moda sufficiente duei la seiv silsunter vegnir allontanada. Tschelluisa duei quella seiv vinavon vegnir mantenida. Ils cuosts per il manteniment duront tut quels onns astga buca vegnir sutschazegiaus. Tenor calcul sto annualmein vegnir quintau cun cuosts da 28'000 francs per il manteniment. Sut il manteniment ein era ils cuosts per baghegiar anavos la seiv risguardai.

cuosts annuals	en frs.
Manteniment seiv	26'000
manteniment uors	2'000
total	28'000

Vid ils cuosts annuals separticipescha igl uffeci cantunal d'uaul e prighels dalla natira prevedentamein cun biebein 90 %.

Conclusiun

Igl uaul da schurmetg Puzastg ha la funcziun da garantir la segirtad dils quartiers da Surrein-Giachentrina e Surrein-Reits sco era la via Val encunter prighels dalla natira. Muort il fetg schliet stan digl uaul a Puzastg sa igl uaul oz buca surprender dil tutfatg quell'incarica zun impurtonza. Igl uaul sepresenta gia en in aschi schliet stan ch'igl ei la davosa schanza da salvar el. Ils motivs per la regiuvinaziun pintga ein l'exposiziun, la pendenza, las jarvas aultas che fan umbriva, greppa e vallettas e cunzun donns entras la selvaschina. Cun la seiv gronda duei il prighel dalla natira vegnir reducius ed aschia donns prevegna. La suprastanza communal ei sunter haver analisau la situaziun da rudien perschuada che sulettamein ina seiv sa megliurar la problematica dalla regiuvinaziun digl uaul da schurmetg da Puzastg.

Damai ch'il present project survarga la competenza finanziaria dalla radunonza communal duei sebasond sin art. 27 b) dalla costituziun communal la cuminonza dils votants decider davart il project ed il credit necessari ils 24 da november 2024 all'urna.

cun resalva dall'approbaziun

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunanza communal d'approbar il project seiv gronda per igl uaul da Puzzastg e da conceder il credit brut da 1'440'000 francs per mauns dalla votaziun all'urna.

Discussiun

Ord il miez dalla radunanza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastanza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 30 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 0 vuschs

Diversas

7. Orientaziuns

Il president communal informescha la radunonza davart ils suandonts fatgs

- sur dil bus local che cursescha dapi l'entschatta uost atras la vischnaunca. Quell'incarica ha la suprastonza communal surdau alla GreinaBus GmbH. En ina emprema fasa da test che cuoza entochen il december 2024 sa vegnir fatg diever gratuitamein dalla purschida. Tier las fermadas secatta ina tabla corrispundenta cun igl urari dil bus local. Naven dil december 2024 ei la nova purschida integrada el plan dil traffic public ordinari ed il bigliet sa lu era vegnir empustaus sur l'applicaziun «SBBapp». Plinavon vegn naven dil december introduciu in taxi da clom per ils uclauns.

8. Varia

Convischin Augustin Decurtins damonda cura ch'ei seigi previu da realisar la via sil Con. Plinavon vul el saver co ei seigi previu da realisar in access tier las lavineras a Con Su e consequentamein era colligiar las tegias da mises.

Il parsura communal declara che la cumissiun da meglieraziun seigi s'occupada cun il project dalla via dil Con. Avon cuort temps ha la Confederaziun midau la politica da finanzas tier projects d'agricultura. Sebasond sin quella midada retscheiva il Cantun meins contribuziuns per las meglieraziuns. La cumissiun da meglieraziun ha inoltrau il giavisch da realisar la via dil Con agl uffeci cantunal responsabel. Muort munconza dallas contribuziuns federalas mauncan al Cantun el mument ils daners en favur dalla via dil Con. Igl ei la finamira dalla suprastonza communal da realisar la via dil Con el rom dalla meglieraziun funsila.

Ei vegn buc ad esser pusseivel d'intergrar in project per ina via sil Con Su el project dalla seiv gronda da Puzastg. Pigi auter pren il parsura communal encunter il giavisch da sclarir la tematica pertuccont la colligiazion dils mises.

Il parsura communal engrazia per la participaziun alla tiarza radunonza communal digl onn 2024. Cun quels plaids declara el la radunonza per serrada.

Sumvitg, 10-10-2024

Fin dalla radunonza allas 21.00 uras

Il president communal

Igl actuar communal

.....

.....